

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I FALUN
 Enhet 2
 S. Hemström

DOM
 2013-03-06
 Meddelad i
 Falun

Mål nr
 2244-12

KONKURRENSVERKET	
2013-03-07	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

SÖKANDE

1. Bert Edman Taxi AB, 556719-1746, Klamparvägen 6, 827 92 Ljusdal
2. Bollnäs Taxi AB, 556338-3271, Box 341, 821 25 Bollnäs
3. Brobergs Buss i Gnarp AB, 556671-5560, Östra Stationsvägen 311, 820 77 Gnarp
4. Hamrånge Taxi AB, 556385-9510, Verkstadsvägen 2, 817 40 Bergby
5. Hudiksvalls Taxi AB, 556297-5606, Box 1154, 824 14 Hudiksvall
6. Nordanstigs Taxi AB, 556398-9705, Storgatan 14, 820 70 Bergsjö
7. Ockelbo Taxi AB, 556349-1066, Östbyvägen 7, 816 31 Ockelbo
8. Söderhamns Taxi AB, 556398-2940, Resecentrum, 826 40 Söderhamn
9. Taxi Ljusdal Ekonomisk Förening, 787000-0457, Norra Järnvägsgatan 36, 827 32 Ljusdal
10. Taxi Ramsjö AB, 556308-8995, Västra Edevägen 17, 820 40 Järvsö
11. X-Taxi AB, 556842-3429, Borrsvägen 1, 827 30 Ljusdal
12. Björn OLOF Åberg med firma Holmsveden Taxi EF, 480516-7592, Amerika 406, 823 92 Holmsveden

Ombud för 1-12: Advokat Kristian Pedersen och jur. kand. Erik Olsson
 Advokatfirman Delphi
 Box 1432, 111 84 Stockholm

MOTPARTER

1. Landstinget Gävleborg, 801 88 Gävle

Ombud: Advokat Roger Hagman, Box 3460, 103 69 Stockholm

2. Taxi Stor & Liten i Gävle Aktiebolag, 556422-8384, Beckasinvägen 16, 803 09 Gävle

Ombud: Advokat Carl Bokwall och jur. kand. Lina Håkansson, Advokatfirman Cederquist KB, Box 1670, 111 96 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avvisar ansökan om överprövning såvitt avser yrkandet om själva ramavtalets ogiltighet och yrkandet om ogiltigförklaring av avrop som skett före den 21 november 2011.

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning i övriga delar.

Dok.Id 77177

Postadress
 Box 45
 S-791 21 Falun

Besöksadress
 Kullen 4

Telefon
 023-383 00 00
 E-post: forvaltningsrattenifalun@dom.se

Telefax
 023-383 00 80

Expeditionstid
 måndag – fredag
 08:00-12:00
 13:00-16:00

BAKGRUND

Landstinget Gävleborg (Landstinget) har från X-trafik AB övertagit ett upphandlat ramavtal avseende samhällsbetald avropsstyrd trafik inklusive skolskjuts med taxi och specialfordon i Gävleborgs län. Tilldelningsbeslut fattades den 26 januari 2011, varvid bl.a. sökandena (Bolagen) och Taxi Stor & Liten i Gävle AB (Taxi Stor & Liten) antogs som leverantörer. Landstinget har med åberopande av ramavtalet avropat tjänster från bl.a. Taxi Stor & Liten.

Bolagen ansöker om överprövning och yrkar att Landstingets avtal med Taxi Stor & Liten ska ogiltigförklaras i sin helhet. Till stöd för sin ansökan uppger Bolagen att väsentliga förändringar gjorts i förhållande till de krav som ställts vid upphandlingen av ramavtalet och att de avrop som gjorts från Taxi Stor & Liten därför utgör otillåtna direktupphandlingar.

Landstinget bestrider bifall till ansökan och uppger att det saknas förutsättningar att ogiltigförklara det av motparterna oidentifierade direktupphandlingsavtalet. Villkoren i kontraktet har tillämpats. I den del Bolagens talan avser ramavtalet som sådant ska talan avvisas eftersom yrkandet framställts för sent. För det fall förvaltningsrätten skulle finna att ramavtalet, trots att det slöts i februari 2011, ska ogiltigförklaras gör Landstinget gällande att det föreligger tvingande hänsyn till ett allmänintresse att avtalet ändå ska få bestå.

Taxi Stor och Liten bestrider bifall till ansökan.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågan om ansökan har inkommit i tid

Bolagen har i denna del anfört följande. När en myndighet, såsom Landstinget, fortlöpande tillåter en leverantör att avvika från ett upphandlat avtal är det fråga om en perdurerande otillåten direktupphandling. För sådana överträdelser finns inte någon preskriptionstid, se bl.a. mål C-406/08 Uniplex. Under 2011 och 2012 har Bolagen successivt kunnat konstatera att

Taxi Stor & Liten i flera olika avseenden inte iakttagit de villkor som framgår av ramavtalet och det bakomliggande förfrågningsunderlaget.

Landstinget har mot detta anfört bl.a. följande. Ramavtalet kan inte ogiltigförklaras eftersom talan väckts mer än sex månader efter det att ramavtalet slöts. För det fall talan avser ogiltigförklaring av varje påstådd avvikelse från ramavtalet gör Landstinget, som bestrider väsentliga avvikelser från avtalets villkor, gällande att talan ska avvisas för påstådda avvikelser som i tiden ligger sex månader före det att talan kom in till förvaltningsrätten. Om talan omfattar något avtal före den 21 november 2011 ska talan i den delen avvisas eftersom yrkandet framställdes för sent.

Förvaltningsrätten beaktar i denna del följande.

En ansökan om avtals ogiltighet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom sex månader från det att avtalet slöts (16 kap. 18 § lagen [2007:1091] om offentlig upphandling, LOU, i dess lydelse före den 1 november 2011 och 16 kap. 17 § LOU i dess lydelse efter den 1 november 2011). Bolagens ansökan om överprövning kom in till förvaltningsrätten den 21 maj 2012. Själva ramavtalet undertecknades under februari 2011 och avrop har därefter skett successivt.

EU-domstolen har uttalat att förfarandena för att väcka talan inte får förta den ändamålsenliga verkan av rättsmedelsdirektiven (C-470/99 *Universale-Bau*). Vidare har EU-domstolen i ett förhandsavgörande i mål C-406/08 *Uniplex* bl.a. uttalat att fristen för att ansöka om prövning i syfte att fastställa om det har skett en överträdelse av bestämmelserna om offentlig upphandling eller i syfte att erhålla skadestånd ska beräknas från och med den dag då sökanden fick kännedom om eller borde ha fått kännedom om överträdelsen. Domstolen uttalar vidare att det ankommer på den nationella domstolen att i så stor utsträckning som möjligt tolka de nationella bestämmelserna, genom vilka fristen inrättas på ett sätt som överensstämmer med de mål som eftersträvas med direktiv 89/665 EEG.

Hovrätten för Västra Sverige har i dom i mål T 1191-09 prövat frågan om preskription inträtt beträffande ett direktupphandlat avtal som ingåtts cirka fyra år före det att talan väcktes. Vid prövningen hade hovrätten att ta ställning till om talan om skadestånd väckts inom preskriptionsfristen som var ett år. Hovrätten kom dock till den slutsatsen att EU-domstolen uttalanden bl.a.i Uniplex-målet ledde till att preskriptionsfristerna skulle räknas från den dag då sökanden fick kännedom om eller borde ha fått kännedom om överträdelsen.

I det nu aktuella målet har Landstinget övertagit ett upphandlat ramavtal med i huvudsak fastställda villkor. Bolagen har gjort gällande att väsentliga förändringar skett mellan de villkor som uppställdes inför upphandlingen av ramavtalet och de villkor som sedermera har tillämpats inför avropen. Bolagen menar därför att avropen ska betraktas såsom otillåtna perdurerande direkttilldelningar för vilka preskription inte inträtt. Enligt förvaltningsrättens uppfattning finns det skäl att vid prövningen om väsentliga förändringar har skett betrakta avropen såsom om de hade utgjort separata avtal och beräkna preskriptionsfristen utifrån en sådan utgångspunkt. Prövningen i förvaltningsrätten kan med ett sådant betraktelsesätt endast avse avrop som gjorts efter den 21 november 2011. Talan ska därför avvisas såsom försent inkommen i den del den avser avrop som skett före detta datum och även såvitt avser själva ramavtalet.

Frågan om väsentliga förändringar av avtalsvillkoren har medgetts

Förvaltningsrätten har här efter att ta ställning till om de avrop som skett efter den 21 november 2011 har innefattat sådana väsentliga avvikelser i förhållande till ramavtalet och om avropen därför ska betraktas såsom otillåtna direktupphandlingar.

Vid tilldelning av kontrakt som grundar sig på ett ramavtal får parterna inte väsentligt avvika från villkoren i ramavtalet (5 kap. 2 § andra stycket LOU). Ändringar i ett befintligt avtal mellan en upphandlande enhet och en

leverantör kan enligt EU-domstolens praxis under vissa förutsättningar medföra att en ny offentlig upphandling måste göras och ett nytt kontrakt tilldelas. Upphandlingsplikt föreligger i fall då de ändrade bestämmelserna uppvisar betydande skillnader i förhållande till bestämmelserna i det ursprungliga kontraktet och följaktligen visar på en avsikt från parternas sida att omförhandla de väsentliga villkoren i kontraktet. En ändring av ett offentligt kontrakt under dess löptid kan anses vara betydande om den innebär att det införs villkor som, om de hade förekommit i det ursprungliga upphandlingsförfarandet, skulle ha gjort det omöjligt att godkänna andra anbudsgivare än dem som ursprungligen godkändes eller att anta ett annat anbud än det som ursprungligen antogs. En ändring av det ursprungliga kontraktet kan även anses vara betydande om den medför att kontraktets ekonomiska jämvikt ändras till förmån för den anbudsgivare som tilldelats kontraktet på ett sätt som inte föreskrevs i det ursprungliga kontraktet. (Jfr mål C-454/06 Presstext).

Bolagen har anfört att bristerna är av sådan karaktär att, om de förekommit under upphandlingen av ramavtalet, skulle ha inneburit att Taxi Stor & Litens anbud skulle ha förkastats och därmed hade kunnat föranleda att andra anbudsgivare kunnat tilldelas ramavtal samt att befintliga leverantörer hade kunnat erbjuda mer fördelaktiga villkor. Taxi Stor & Liten har utfört uppdrag enligt ramavtalet på väsentligen andra villkor än vad som gällt enligt upphandlingsunderlaget. Sålunda har kravet på att nyanskaffade fordon skulle vara miljöbilar eftergetts. De fordon som tidigare ska ha ägts av underentreprenören Abdullah Kaya Taxi AB har inte köpts av detta företag utan av Bilmetro Gävle och måste således anses som nyanskaffade. Landstinget har därmed väsentligen ändrat förutsättningarna för ramavtalet genom att efterge punkt 5.7 "Miljökrav vid nyanskaffning" i förfrågningsunderlaget vilket inneburit en ekonomisk lättnad för Taxi Stor & Liten. Vidare har kravet att leverantör eller dess underleverantör inte får ha skulder avseende skatter och sociala avgifter (avsnitt 7 i ramavtalet) eftergetts då Taxi Stor & Liten vid ett flertal tillfällen har använt sig av underleve-

rantörer som inte betalat sina skatter och sociala avgifter. Landstinget har genom att inte häva ramavtalet, trots att flera av underleverantörerna haft sådana skulder, eftergett betungande villkor i ramavtalet. Vidare framgår av avsnitt 6 i förfrågningsunderlaget att entreprenören garanterar att åtgärder inte vidtas som kan medföra åsidosättande av lag, avtal eller allmän praxis i branschen, om så sker har Landstinget rätt att häva ramavtalet. Som särskilt krav anges att entreprenören är ansvarig för att inneha trafik-tillstånd och entreprenören ansvarar för underentreprenörs verksamhet. En av Taxi Stor & Litens underleverantörer har saknat trafikstillstånd och har därigenom bedrivit olaglig yrkesmässig trafik, vilket också är ett brott mot ramavtalet. Giltigt trafikstillstånd saknades från december 2011 till och med april 2012 och underleverantören har så sent som i mars 2012 utfört körningar i enlighet med ramavtalet. Taxi Stor & Liten ansvarar för sina underentreprenörer såsom för sin egen verksamhet. När Landstinget genomförde upphandlingen var det ett tydligt krav att anbudsgivarna i sina anbud skulle ange de fordon som respektive anbudsgivare skulle använda för utförande av uppdraget. Taxi Stor & Liten har vidare inte kunnat tillhandahålla det antal fordon som bolaget utlovat i sitt anbud och som legat till grund för tilldelningen av ramavtalet. Genom att tillåta att Taxi Stor & Liten inte upprätthöll den tillgänglighet som krävs enligt förfrågningsunderlaget har Landstinget väsentligen ändrat förutsättningarna för ramavtalet till förmån för Taxi Stor & Liten. Brister i tillgänglighet har funnits under minst åtta månader av ramavtalets löptid. Landstinget har hävt avtalet med en annan leverantör, Tuwa Taxi, på grund av brister som i allt väsentligt motsvarar de brister som Taxi Stor & Liten gjort sig skyldig till vilket visar att Landstinget inte behandlar leverantörerna lika. Då nämnda väsentliga ändringar inte föregåtts av annonserat upphandlingsförfarande är de att betrakta som otillåtna direktupphandlingar.

Landstinget å sin sida gör gällande bl.a. följande. Landstinget har inte eftergett kontraktsvillkoren utan har så snart Landstinget blivit varse eventuella avvikelser från kontraktet, upptagit en dialog för att utan dröjsmål

återställa kontraktets villkor och under mellantiden, där så erfordrats, utverkat avtalat kvalitetsavdrag/vite. Landstinget har således tillämpat avtalet och inte eftergivit några villkor av betydelse. Bristerna har inte varit av sådan omfattning att Landstinget funnit skäl att häva avtalet. Enligt kontraktet är påföljden i första hand kvalitetsavdrag (vite). Möjligheten till hävning föreligger förutsatt att, med några undantag, beställaren gett entreprenören möjlighet att vidta rättelse. Det finns enligt avtalet inte någon skyldighet att tillämpa hävning. Det är istället upp till beställaren att inom kontraktets ramar bedöma vilken påföljd som är lämplig. Fem av Taxi Stor & Litens personbilar är inte miljöbilar. Dessa fordon har emellertid beställts och därmed nyanskaffats före den 13 juni 2011. De fyra fordon som tidigare tillhörde Taxi Stor & Litens underentreprenör Abdullah Kaya Taxi AB förmedlades i och med det bolagets konkurs av en bilförsäljare till en av Taxi Stor & Litens underentreprenörer och det är således inte fråga om någon nyanskaffning. Någon avvikelse från avtalets villkor har inte skett i detta avseende. Vad avser frågan om skulder för skatter och avgifter får Landstinget först understryka att i affärslivet är betalningsinställelser, uppkomst av skulder samt konkurser något som förekommer och utgör en nödvändig och naturlig del av konkurrensen. Landstinget gör vad det kan för att som köpare undvika att hamna i situationer där avtalsparter eller dess underentreprenörer hamnar i obeståndssituationer. Konkurrensen fungerar emellertid så att det inte är helt möjligt att helt undvika obeståndssituationer hos avtalsparter och dess underentreprenörer. De skulder som i förevarande fall har uppkommit hos Taxi Stor & Litens underentreprenörer har hanterats inom ramen för kontraktet. Bolagens påstående att Landstinget särbehandlat Taxi Stor & Liten då avtalet med detta bolag inte hävdes men att så skedde med en annan leverantör (Tuwa Taxi) bestrids. Skälet till detta är att Taxi Stor & Liten vidtog åtgärder när bristerna påtalades vilket Tuwa Taxi inte gjorde. Tillräckligt starka förutsättningar att kontraktsevenligt häva avtalet med Taxi Stor & Liten har inte förelagat. När Landstinget hävde avtalet med Tuwa Taxi AB uppkom kapacitetsbrist och

Taxi Stor & Liten anlidade Gunnar Lundström i Sandviken Buss & Taxi AB som underentreprenör med två fordon. Första körningen skedde den 23 december 2011. Landstinget kontrollerade i början av 2012 trafikillståndet för de två fordon som Gunnar Lundström i Sandviken Buss & Taxi AB använde i uppdraget. Det visade sig att fordonen leasades av Tuwa Taxi AB som hade trafikillstånden för fordonen. Landstinget framförde en fråga till Transportstyrelsen om Gunnar Lundström i Sandviken Buss & Taxi AB kunde köra med Tuwa Taxi AB:s trafikillstånd. Något klart svar erhöles inte. Till följd av osäkerheten uppmanades Gunnar Lundström i Sandviken Buss & Taxi AB att söka trafikillstånd, något som också skedde. Då beslutet drog ut på tiden och då Taxi Stor & Liten den 3 april 2012 blev varse att Gunnar Lundström i Sandviken Buss & Taxi AB inte efterkommit en begäran om komplettering från Transportstyrelsen stängde Taxi Stor & Liten av bolaget den 4 april 2012. Varken Landstinget eller Taxi Stor & Liten har eftergivit något villkor i avtalet och några skäl att häva avtalet med Taxi Stor & Liten har inte funnits. Vad avser fordonstillgänglighet fastställdes i samband med avtalsstart ett preliminärt fordonsschema som innebar att olika antal fordon måste vara tillgängliga vid olika tidpunkter. Kravet på fordonstillgänglighet bestäms i fordonsschemat och varierar över tid. Taxi Stor & Liten ska enligt avtalet ha som mest 92 fordon tillgängliga vid trafiktoppar. Emellertid finns inte något krav på att Taxi Stor & Liten alltid ska ha 92 fordon tillgängliga. Det vitsordas att Taxi Stor & Liten de första åtta månaderna till och från haft vissa brister i tillgängligheten. Landstinget och Taxi Stor & Liten har överenskommit om åtgärdsplaner för att komma till rätta med uppkomna brister. Så har också skett. Vite har uttagits som en följd av kontraktsbrotten. Någon väsentlig/betydande eftergift av avtalets villkor har inte skett. Efter februari 2012 föreligger endast en avvikelse, en konkurs hos en av Taxi Stor & Litens underentreprenörer, som har lett till att Taxi Stor & Litens maximala antal tillgängliga fordon för schemaläggning tillfälligt reducerats från 92 till 89.

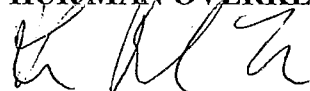
Taxi Stor & Liten gör å sin sida gällande bl.a. följande. Landstinget och Taxi Stor & Liten tillämpar villkoren enligt parternas avtal. Landstinget har inte eftergett några villkor i ramavtalet eller på annat sätt genomfört någon väsentlig förändring av avtalet vilket resulterat i en otillåten direktupphandling. Ramavtalet innehåller inte någon bestämmelse med innebörden att Landstinget är skyldigt att häva avtalet i samband med att en brist uppstår. I samtliga fall som Bolagen anför har det antingen inte rört sig om brister eller så har förekommande brist adresserats på ett adekvat sätt inom rimlig tid. Någon bestående eller väsentlig eftergift har inte skett. Av de bilar som är personbilar för max fyra passagerare är alla utom fem miljöbilar, dessa är inte nyanskaffade utan har anskaffats före avtalsstart. Landstinget har inte eftergett kravet och Landstinget har inte varit skyldigt att häva avtalet. I och med Abdullah Kaya Taxi AB:s konkurs övergick bolagets fyra fordon till två andra av Taxi Stor & Litens underleverantörer. Fordonen har således ingått i Taxi Stor & Litens fordonsflotta sedan avtalsstart. Så fort det stått klart att en underleverantör haft förfallna skulder av aktuellt slag och inte kunnat reglera dessa har underleverantören stängts av. När det stod klart att Gunnar Lundström i Sandviken Buss & Taxi AB inte skulle få trafiktillstånd stängdes bolaget av som underentreprenör åt Taxi Stor & Liten. Såväl Landstinget som Taxi Stor & Liten har agerat aktivt för att förhindra eventuella brister i förhållande till kravet avseende trafiktillstånd och Landstinget har inte haft grund för att häva avtalet på denna grund. Det är korrekt att det från Taxi Stor & Litens sida förekommit brister i förhållande till kravet på tillgänglighet. Detta har berott på plötsliga och oväntade avhopp från anlitade underentreprenörer. Landstinget har emellertid uppmärksammat bristerna i nära anslutning till deras uppkomst, påtalat dem för Taxi Stor & Liten och krävt rättelse. Landstinget har också krävt vite från Taxi Stor & Liten som å sin sida vidtagit rättelse så snabbt som möjligt. Såväl Landstinget som Taxi Stor & Liten har arbetat aktivt för att åtgärda bristerna.

Förvaltningsrätten noterar att av aktuellt ramavtal framgår bl.a. följande. Under punkten 6 "Kvalitetsavdrag" anges bl.a. att om entreprenören inte uppfyller de åtaganden som gjorts i gällande transportörsavtal utgår vite. Vidare anges att vite inte utgår om entreprenören kan visa att skadan/störningen skett utan hans/hennes förskyllan. Syftet med vitet är att det ska ge entreprenören ett ekonomiskt skäl till att minska antalet brister. Om brister uppstår under ett flertal tillfällen och uttag av viten inte leder till att entreprenören ändrar sitt beteende så att bristerna upphör, kommer X-trafik AB att betrakta detta som avtalsbrott och säga upp avtalet i förtid. Under punkten 7 "Avtalets upphörande/hävning" anges bl.a. i fråga om hävning på grund av avtalsbrott eller indraget trafiktillstånd att om part på ett för motparten väsentligt sätt bryter mot sina förpliktelser i avtalet äger den andra parten rätt att häva avtalet delvis eller i sin helhet. Hävning ska inte äga rum med mindre än att avtalsbrott först påtalats skriftligen för motparten och denne fått skälig tid att vidta rättelse. Avtalen kan utan föregående förvarning hävas i det fall entreprenören inte erhåller gällande tillstånd eller det fall tillståndet dras in under avtalstiden. I fråga om hävning av andra orsaker anges att avtalet kan hävas av beställaren även bl.a. då entreprenören är i skuld för skatter och avgifter. Om entreprenören under avtalets gång häftar i skuld för skatter eller sociala avgifter och rättelse inte sker eller bristerna avseende betalning upprepas har beställaren rätt att säga upp avtalet med omedelbar verkan. På samma sätt gäller om förekommande underentreprenör häftar i skuld för skatter eller sociala avgifter och rättelse inte sker eller bristerna avseende betalning upprepas.

I målet har visserligen framkommit att det i samband med avropen förekommit vissa brister i förhållande till ramavtalets bestämmelser. Förvaltningsrätten finner emellertid att det inte med tillräcklig styrka visats att dessa brister inte inom rimlig tid har hanterats inom ramen för de sanktionsmöjligheter som står till buds i ramavtalet. Bolagen har sålunda inte visat att Landstinget har frångått några av sina kriterier i ramavtalet som skulle visa på en avsikt att omförhandla väsentliga villkor. Förvaltningsrät-

ten finner sålunda att Landstinget inte medgett några väsentliga förändringar av ramavtalet varför avropen, efter den 21 november 2011, inte kan betraktas såsom otillåtna direktupphandlingar. Förutsättningar för ogiltigförklaring föreligger därför inte.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (3109/1C LOU).

Karin Forslund Johansson

rådman

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,

2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppgive sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1C LOU